

ב"ה מאורות הראי"ה קוק לפרשת השבוע

פרשת פקודי

3

(יט) ויפרש את האהל ומשכן גופיה מנא לך¹³

דכתיב "עשר אמות אורך הקרש"¹⁴, וכתב "ויפרש את האוהל על המשכן", ואמר רב משה רבינו פשוט, מכאן אתה למד גבהן של לויים עשר אמות.¹⁵ יסוד השקפת העול להבחין את אור הקודש המתגלה על יד שהוא יסוד הארת המשכן, הוא מסומן בתכונת הגובה, הכולל היסוד המספרי, שהוא מכון כקצב ושיעור, עשר אמות. וזאת התכונה היתחשת ללויים, שהם שומרים מבחוץ¹⁶, שזאו ההשקפה הבאה מהשערת המפעלים, זאת היקדושה החצונה שגם היא מוכרחת לבא ע' צינור הקודש של משה רבינו, כח התורה בחביו עזה, אבל זה לא מצד עצמות המגמה שתב' לתעודתה ע"י השיקוף הפנימי, הארת התור בעצמה, רק משום הכנה וכח של נשיאו התורה, שזהו ערך הלויים, שהם מקבלים ג' כח המכין הזה שיש לו ערך חצוני לגבי הפני היסודי, שהוא עומד למעלה מכל שיעור עולו ובנין נבראים. על כן למדים אנו מכח פרישה ז' גבהן של לויים עשר אמות.

עין איה שבת, ג, י.

2

(כא) אלה פקודי המשכן משכן העדת אמרו חז"ל "אלה פקודי המשכן משכן העדת", שנתמשכן על עוונותיהם של ישראל, והיינו שיש במשכן שתי הסגולות, האחת שהוא מכפר ומתקן את הקלקולים, והב' שהוא מאיר פני ההשגחה בגילוי הכבוד. לזה אמר "המשכן" מצד

1 תנחומא פקודי ב' 2 שבת כב.

5

במדרגה לאומית, שאינכם עדיין פתחי עולם כלליים, כי אם שערים פרטיים לאומיים, שמזה יבא שתנשאו בתור פתחי עולם, שכל העולם כולו יבא בכס. וע"י מה תבא ההכרה של שם אלהי ישראל ותורתו להתודע על בוריה בעולם, ע"י מה שיבא בכס מלך הכבוד, כלומר שיתגדל כבודם של ישראל, עזם וחסנם, בעולם. אם כן יש מקום לשאיפה ההרגשית הלאומית בנו להיות מאוחדת עם תביעת השכל היותר זכה. על כן ראוי שיכנס הארון, מקום השכל הטהור, לבית קודש הקדשים יסוד העבודה ההרגשית הטהורה, להראות הגעת הדרך להתאחדותן של התורה העיונית השכלית עם העבודה הלבבית ההרגשית בישראל, מה שלא נעשה כן לכל גוי. עין איה שבת, ב, מא.

4

(כא) ויבא את הארן אל המשכן יש דרך המאחד את הרגש שבלב עם השכל הטהור, שהוא האופן המתאים להכנסת הארון, מקום טהרת השכל האלהי, התורה, למקום העבודה המיוסדת על רגשי נדיבת הלב וטהרתו. כי הנה השכל שואף להטהבה הכללית, לאשרם של כל מעשי ד' ואינו מבחין בין אומה לאומה. אבל הרגש מושך את האדם להאהבה הלאומית הפרטית, אהבת עמו. ובישראל יש דרך שיעלו שניהם בקנה אחד, כי כבודם של ישראל וגדולתם בעולם הוא מביא את ההכרה של כבוד שם ד' אלהי ישראל, הנקרא על עמו, שתתגדל בעולם, ומזה יצאו האור והטובה השלמה אל הכלל. אם כן, השאיפה ההרגשית שבלב היא מקושרת להמושג השכלי. על כן אמר "שאו שערים ראשיכם"¹⁹

8

ויפרש את האהל גבור ובעל קומה, דאמר רב, משה רבינו ע"ה עשר אמות היתה קומתו, שנאמר "ויפרש את האהל על המשכן"¹⁷. הגבורה היא נובעת מיסוד העוז הנפשי, ואינה מתפתחת ומתגלה כי אם כשיש לה מרחב חיוני רחב, שמוציא את המון החיים אל הפועל, שתכונה זו היא תכונת בעל הקומה הגבוהה.

הקומה המלוה את הגבורה היא מורה שהגבורה הפנימית היא גבורה פועלת, מוציאה את חילה מן הכח אל הפועל, וראויה לכונן עולם מלא שברום המעלה העליונה היתה בבחיר האנושיות. משה רבינו ע"ה, והסתיימה בהפעולה הכוללת בתמותה את יסוד העולם הרוחני בכל מילואו, הקמת המשכן, השקול כיצירת עולם ומלואו, כיום שנבראו בו שמים וארץ¹⁸

עין איה שבת, ג, י.

7

השנית נקראו, אחרי אשר התעודדו מנפילתם, לחיים חדשים, ברית עולם לא תשכח⁵. השנה השניה בצעדה לא הניחה חלק ממנה מבחוץ, כולה כנוסה היא בתקופת הוד הפריחה, באחד לחודש. והמשכן, החובק בקרבו כל רזי עולמים, כל יחוסי ההויה בגלמיה והופעותיה השונות, ברוחניותה היותר עליונה, ובכל הוד מוסריותה וצחצחות רעיונותיה, תוקף נצחון קדשה ועוז עליוניה במרומי שפירי אל נורא הוד, ויחוס הכל אל נשמת ישראל הכוללת כל, המרקיעה למרומי כל, המשכן הוקם, הכל פעל בעדו, כל איתניות העולם, שפעת רוח אלהים המחדש כל היקום, הקורא ליש בכללו לאור באור החיים⁶ למטרת קודש נשגבה, רחפה בהקמתו, והוקם המשכן.

6

(יז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן. חידוש הצורה הרוחנית של האומה, בהשפעת הקדושה באופן הנראה לחושים, בקנין של נחלה הנמסרת לדורות, הופיע בחידוש החודש הראשון, ראש חדשים³, חודש האביב⁴, המורה על הקישור הגדול שיש לכל היקום עם חידוש הצורה הישראלית, הנותנת נשמה עדינה רוחנית עליונה באף כל יציר נברא. עברה השנה הראשונה, החרות פעלה את פעולתה, התרוממו עד הגובה העליון במתן תורה, עבר עליהם כוס התרעלה של העגל, שסופו גם הוא בכל עומק מרירותו לטובה יהפך, להורות שגם הנפילה הרוחנית היותר איומה, לא תשבית את הוד הקודש אשר לאומה עליונה, בת אלהים זאת, והוחל התיאור המשוכלל בפועל הגשמי. בשנה

עין איה, ח, כ"ג